

Advies over het voorstel voor een besluit van de Raad tot oprichting van een Comité monetaire, financiële en betalingsbalansstatistiek⁽¹⁾

(91/C 31/06)

De Raad heeft op 23 augustus 1990 besloten, overeenkomstig de bepalingen van artikel 198 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, het Economisch en Sociaal Comité om advies te vragen over het bovengenoemde voorstel.

Het Comité heeft de Afdeling voor economische, financiële en monetaire vraagstukken met de voorbereiding van de werkzaamheden belast. In de loop van de werkzaamheden heeft het Comité besloten, de heer Giacomelli als algemeen rapporteur aan te wijzen.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 280e zitting (vergadering van 18 oktober 1990) het volgende advies uitgebracht, dat met algemene stemmen is goedgekeurd.

1. Inleiding en opmerkingen vooraf

1.1. Het verheugt het Comité dat de Commissie het om advies heeft gevraagd over onderhavig voorstel voor een besluit tot oprichting van een Comité monetaire, financiële en betalingsbalansstatistiek. Het Comité is vooral verheugd omdat het indertijd niet is geraadpleegd over het inmiddels vastgestelde Besluit van de Raad van 19 juni 1989 tot oprichting van het Comité statistisch programma. Het had zich ook graag over dat onderwerp willen uitspreken, zoals het Europees Parlement dat ook heeft kunnen doen⁽²⁾, hoewel de uiteindelijk goedgekeurde tekst van het Besluit achteraf nauwelijks kritiek verdient. Het Economisch en Sociaal Comité is overigens evenmin geraadpleegd over de Resolutie van de Raad van 19 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van het meerjarig statistisch programma van de Europese Gemeenschappen (1989-1992). In de toelichting op en de „Overwegingen” van onderhavig voorstel voor een besluit wordt echter verwezen naar zowel het Comité statistisch programma als het meerjarig statistisch programma van de Commissie, waarvan het „meerjarenprogramma voor de monetaire, financiële en de betalingsbalansstatistiek” een onderdeel vormt. Aangezien er thans geen instantie is die voor de nodige nauwe samenwerking tussen de lidstaten en de Commissie kan zorgen, zal het op te richten Comité belast worden met de coördinatie van de werkzaamheden in het kader van bovengenoemd programma.

1.2. Het Economisch en Sociaal Comité heeft het daarentegen op prijs gesteld dat het indertijd geraadpleegd is over het voorstel voor een beschikking van de Raad inzake de totstandbrenging van een geleidelijke convergentie van de economische resultaten gedurende de eerste etappe van de Economische en Monetaire Unie (EMU), alsook over het voorstel tot wijziging van Besluit 64/300/EEG met betrekking tot de samenwerking tussen de centrale banken van de lidstaten van de Gemeenschap. Hoewel het Comité in zijn tijdens zijn 271e zitting van 16 november 1989 uitgebrachte advies⁽³⁾ over deze onderwerpen een aantal kritische opmerkingen heeft geformuleerd, heeft het ingestemd met

de aan de voorstellen ten grondslag liggende gedachte, nl. dat er behoefte bestaat aan maatregelen ter begeleiding van het met de vrijmaking van het kapitaalverkeer definitief op gang gekomen proces dat via een convergerend economisch en begrotingsbeleid, de oprichting van EUROFED en ten slotte de invoering van vaste pariteiten tussen de valuta's van de lidstaten en van één geldeenheid, waarschijnlijk de ecu, moet uitmonden in de totstandkoming van de Economische en Monetaire Unie.

1.3. De positieve benadering die aan de adviezen van het Comité over de oprichting van een Europese financiële ruimte⁽⁴⁾, het verslag-Delors over de Economische en Monetaire Unie⁽⁵⁾, en de convergentie van de economische resultaten en de samenwerking tussen de centrale banken van de lidstaten⁽³⁾ ten grondslag heeft gelegen, is voor het Economisch en Sociaal Comité ditmaal ook aanleiding om in te stemmen met onderhavig voorstel voor een besluit van de Raad tot oprichting van een Comité monetaire, financiële en betalingsbalansstatistiek.

2. Algemene opmerkingen: de kwaliteit van de geproduceerde statistieken dreigt te worden aangetast

2.1. De oprichting van een Comité monetaire, financiële en betalingsbalansstatistiek sluit volledig aan bij de maatregelen ter begeleiding van de etappegewijze totstandbrenging van de EMU.

2.2. De verantwoordelijkheid voor het statistisch apparaat op de meeste terreinen en het verwerken van statistische gegevens behoren tot het taakgebied van gespecialiseerde nationale instanties, die overigens al jarenlang nauwe betrekkingen onderhouden met de Commissie, in het bijzonder met het Bureau voor de statistiek van de EG (EUROSTAT). Tevens is er sprake van samenwerking op bepaalde technische gebieden, nl. in de vorm van gezamenlijke vergaderingen van de directeuren-generaal van de nationale bureaus voor de statistiek; sinds kort wordt deze samenwerking nog

⁽¹⁾ PB nr. C 212 van 25. 8. 1990, blz. 5.

⁽²⁾ PB nr. C 158 van 26. 6. 1989.

⁽³⁾ PB nr. C 56 van 7. 3. 1990.

⁽⁴⁾ PB nr. C 175 van 4. 7. 1988.

⁽⁵⁾ PB nr. C 329 van 30. 12. 1989.

gecompleteerd door het onlangs door de Raad opgerichte Comité statistisch programma (zie paragraaf 1.1), waarin deze directeuren ook zitting hebben.

2.3. Gezien de per lid-staat uiteenlopende situatie met betrekking tot de monetaire, financiële en betalingsbalansstatistiek (de statistieken worden door de centrale bank en/of geheel of gedeeltelijk door andere instellingen opgesteld), is het voor de noodzakelijke samenwerking en een doeltreffende coördinatie van de werkzaamheden zaak dat op EG-niveau een Comité monetaire, financiële en betalingsbalansstatistiek wordt ingesteld dat bestaat uit afgevaardigden van de ter zake bevoegde nationale instanties. Een dergelijk Comité wordt dan ook door alle betrokkenen, zowel de lid-staten als de EG-instanties, wenselijk geacht.

2.4. De veranderingen als gevolg van de Europese integratie — vrijmaking van het kapitaalverkeer, afschaffing van deviezencontroles, geleidelijke verwezenlijking van de EMU — zullen significante gevolgen hebben voor de structuur van het statistische apparaat. Bepaalde statistieken zullen verdwijnen, onder meer de statistieken in verband met deviezencontroles, terwijl de statistische registratie van financiële, monetaire en betalingsbalansontwikkelingen noodzakelijke en ingrijpende veranderingen zal ondergaan.

2.5. In zijn adviezen over de invoering van het INTRASTAT-stelsel voor het intracommunautaire handelsverkeer⁽¹⁾ heeft het Economisch en Sociaal Comité ervoor gewaarschuwd dat niet mag worden overgegaan tot een te sterke inkrimping van het statistisch instrumentarium en van de door de informatieplichtigen te verstrekken gegevens. Dit zou leiden tot een zodanige verslechtering van het statistische apparaat dat het niet langer zou beantwoorden aan de behoeften van de gebruikers, nl. de lid-staten en het bedrijfsleven. Het verheugt het Comité dan ook dat de door hem gekoesterde vrees ditmaal door de opstellers van de twee voorstellen wordt gedeeld. De verslechtering van de op bedoelde gebieden beschikbare statistische informatie, de aantasting van de kwaliteit van de geproduceerde gegevens, de problemen in verband met een gebrekkige vergelijkbaarheid t.o.v. vroegere statistieken, de verminderde deugdelijkheid van de voor het meten van het geldaanbod gehanteerde definities, en het feit dat nieuwe ontwikkelingen ook statistisch moeten worden geregistreerd, zijn allemaal problemen die actueel worden op een moment waarop de vraag naar informatie juist toeneemt. Deze problemen hangen samen met het verdwijnen van de grenzen binnen de financiële ruimte en met de aan steeds minder beperkingen onderhevige aanwending van de beschikbare middelen, waardoor de relevantie van de tot nu toe bijeengebrachte statistische informatie op de tocht komt te staan. Voorts zal het met het huidige begrippenapparaat, dat niet langer adequaat is, moeilijker worden om de monetaire statistieken te interpreteren. Bij de betalingsbalansstatistieken zal de afschaffing van de grenscontroles en van de controle op het de-

viezenverkeer tot veranderingen leiden in de wijze waarop de statistische gegevens worden verzameld. Tot slot zal de kwaliteit van de statistieken worden aangetast door het vrije kapitaalverkeer en de steeds frequentere financiële transacties tussen ingezetenen en niet-ingezetenen binnen de Gemeenschap.

2.6. Bewaking van de kwaliteit van de statistische gegevens over de goederenhandel tussen de lid-staten is ook een doel dat met onderhavig voorstel wordt nagestreefd; de goederenhandel staat immers aan de basis van een kapitaalstroom en vormt een belangrijk onderdeel van de betalingsbalansen. Ook vanuit deze invalshoek blijkt dus dat het Economisch en Sociaal Comité in zijn adviezen over het INTRASTAT-stelsel terecht uiting heeft gegeven aan zijn verontrusting.

2.7. Gedurende een nog niet met zekerheid te bepalen periode zal de Gemeenschap nog blijven bestaan uit soevereine lid-staten die ieder hun eigen betalingsbalans opstellen. De betalingsbalans is een uitermate belangrijk instrument voor het voeren van een monetair en economisch beleid dat de voor de totstandbrenging van de Economische en Monetaire Unie vereiste convergentie vertoont. Voorts wordt de betalingsbalans van de Gemeenschap als geheel ten opzichte van derde landen gedurende deze periode berekend door de balansen van de lid-staten te consolideren, hetgeen alleen mogelijk is wanneer men de beschikking heeft over vergelijkbare en coherente informatie over de extra- en intracommunautaire stromen, dus wanneer sprake is van intensievere samenwerking tussen de lid-staten.

2.8. Zolang de Economische en Monetaire Unie nog geen feit is, kunnen de lid-staten het niet zonder betalingsbalansgegevens stellen; ten behoeve van de Europese financiële ruimte zijn namelijk een aantal vrijwaringsmaatregelen ingevoerd, onder meer „één enkel instrument voor financiële steunverlening op middellange termijn ter ondersteuning van de betalingsbalansen van de lid-staten”, dat ingezet moet worden wanneer belangrijke kapitaalbewegingen ernstige onevenwichtigheden dreigen te veroorzaken; dergelijke onevenwichtigheden kunnen uiteraard alleen aan de hand van betalingsbalansstatistieken worden geconstateerd.

3. Oprichting van een Comité monetaire, financiële en betalingsbalansstatistiek

3.1. Aangezien er thans geen instantie is die voor nauwe samenwerking op het gebied van de monetaire, financiële en betalingsbalansstatistiek tussen de bevoegde instanties van de lid-staten en de Commissie kan zorgen, lijkt het op te richten Comité het aangewezen orgaan om de op handen zijnde veranderingen te begeleiden, het noodzakelijke overleg tussen de lid-staten en de met het opstellen van statistieken belaste instanties (centrale banken, bureaus voor de statistiek en andere instellingen), te organiseren, en voor een optimale samenhang tussen de verstrekte gegevens te zorgen.

3.2. De Commissie stelt in de toelichting op haar voorstel vast dat het op te richten Comité ten dienste

⁽¹⁾ PB nr. C 159 van 26. 6. 1989, en doc. ESC 1022/90.

moet staan van de behoeften en belangen van de gebruikers én die van de producenten (centrale banken, bureaus voor de statistiek en andere instellingen) van deze statistieken. Het zal als overlegorgaan fungeren voor de betrokken partijen, waar enerzijds de behoeften naar voren kunnen worden gebracht en anderzijds geprobeerd kan worden de werkzaamheden te coördineren. De behoefte aan statistische informatie van de kant van de presidenten van de centrale banken zal in verband met de primaire rol die voor de centrale banken bij de voortgang op weg naar de Economische en Monetaire Unie is weggelegd, met bijzondere aandacht worden bestudeerd.

4. Bijzondere opmerkingen

4.1. In de zesde overweging van het voorstel wordt impliciet gesteld dat er een instantie op het gebied van de monetaire, financiële en betalingsbalansstatistiek moet komen waarin de belangrijkste betrokken nationale instellingen zijn vertegenwoordigd. In dit verband moet echter duidelijk zijn dat er ten minste twee instellingen zijn die, afhankelijk van de betrokken lid-staat, bevoegd zijn voor de bedoelde statistieken: de centrale bank of de instantie die de bevoegdheden van een centrale bank heeft, en het nationaal bureau of instituut voor de statistiek.

4.2. Het mag dus absoluut niet zo zijn dat de vertegenwoordiging van een lid-staat beknot zou worden, temeer daar in de laatste overweging gesteld wordt dat er op statistisch vlak soms een onderlinge afhankelijkheid bestaat tussen monetaire, financiële en de betalingsbalansstatistieken enerzijds en andere terreinen van de economische statistiek — b.v. het goederenverkeer tussen de lid-staten — anderzijds.

4.3. Artikel 4 — Samenstelling van het Comité

Lid 1

In verband met de raakvlakken tussen de monetaire, financiële en betalingsbalansstatistieken enerzijds en an-

dere, hiermee samenhangende of hierop invloed hebbende statistieken anderzijds, is het zaak dat per lid-staat ten minste twee vertegenwoordigers in het Comité zitting krijgen. Eén vertegenwoordiger zal worden afgevaardigd door de centrale bank of de instantie die de bevoegdheden van een centrale bank heeft, terwijl de tweede afgevaardigde van het nationaal bureau voor de statistiek afkomstig zal zijn. Een en ander strookt met de talrijke in de toelichting voorkomende passages waarin het tweeledige karakter wordt bevestigd van de bevoegdheden op de gebieden die het op te richten Comité op EG-niveau, met inachtneming van dikwijls uiteenlopende situaties en benaderingen in nationaal verband, moet coördineren. In punt 21 van de toelichting staat onder meer dat het de bedoeling is, de voor de betrokken statistieken verantwoordelijken „bij de centrale banken, de nationale bureaus voor de statistiek en eventueel bij andere organisaties (...) te verzamelen”. Het staat wel vast dat er geen enkele lid-staat is waar al deze bevoegdheden in één en dezelfde persoon verenigd zijn.

Lid 1 van artikel 4 dient derhalve in deze zin te worden aangepast.

Voor het overige heeft het Economisch en Sociaal Comité geen kritiek op de in de punten 20 t/m 25 van de toelichting geschetste samenstelling van het op te richten Comité. Het Economisch en Sociaal Comité stemt bovendien in met de wens van de Commissie dat het secretariaat van het Comité wordt waargenomen door EUROSTAT, in samenwerking met DG II en DG XV.

5. Conclusie

Onder voorbehoud van de enkele opmerkingen in het voorgaande, met name met betrekking tot lid 1 van artikel 4, stemt het Economisch en Sociaal Comité in met onderhavig voorstel tot oprichting van een Comité monetaire, financiële en betalingsbalansstatistiek. Het Economisch en Sociaal Comité beschouwt dit Comité als onderdeel van het instrumentarium dat benodigd is om de Economische en Monetaire Unie tot stand te kunnen brengen.

Gedaan te Brussel, 18 oktober 1990.

De Voorzitter

van het Economisch en Sociaal Comité

François STAEDLIN